

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АУДИТУ**

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

МАЙСТРЕНКО ТЕТЯНА МИКОЛАЇВНА

УДК: 657.1.351

ВИПУСКНА РОБОТА

**ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПРИ
ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ
ДОХОДАМИ ПЕРСОНАЛУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістра

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Т. М. Майстренко

Науковий керівник
Мороз Юлія Юзефівна,
доктор економічних наук, професор

Житомир – 2020

АНОТАЦІЯ

Майстренко Т. М. Організація системи бухгалтерського обліку при формуванні інформаційних ресурсів для управління доходами персоналу та оподаткування на підприємствах за видами економічної діяльності. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Житомирський національний агроекологічний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2020.

Кваліфікаційну роботу присвячено питанням обліку, аудиту, контролю, аналізу, звітності та оподаткуванню доходів персоналу підприємства.

Об'єктом дослідження є система бухгалтерського обліку, аудиту, аналізу, оподаткування у частині відображення доходів персоналу підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних, організаційних та практичних питань бухгалтерського обліку аудиту, аналізу, оподаткування доходів персоналу підприємства.

В кваліфікаційній роботі охарактеризовано формування доходів персоналу на підприємствах України, в тому числі основної її складової – оплати праці, стан та тенденції заборгованості за виплатою працівникам. Розглянуто сутність доходів персоналу, визначено їх структуру, встановлено сутнісні характеристики складових доходів персоналу. Особливу увагу приділено оплаті праці, яка займає найбільшу питому вагу в загальній сумі доходів персоналу суб'єктів господарювання України. Зокрема, визначено її види, форми та системи, механізми організації оплати праці на підприємстві та порядок її нарахування.

Висвітлено методику обліку доходів персоналу. Зокрема, окреслено систему первинних документів для фіксування господарських операцій по нарахуванню та виплати доходів. Охарактеризовано особливості облікової в частині доходів персоналу. Подано систему рахунків для відображення нарахування та виплати доходів персоналу та наведено кореспонденцію рахунків за різними господарськими операціями.

Розглянуто методику аналітичних досліджень у сфері доходів персоналу, проведено аналіз доходів підприємства. Охарактеризовано систему аудиту операцій, пов'язаних з нарахуванням доходів працівникам підприємства, зокрема встановлено завдання, напрями та методи аудиторської перевірки.

Розглянуто систему оподаткування доходів персоналу. Зосереджено увагу на нарахуванні та сплаті податку з доходів персоналу, військовому зборі, єдиному соціальному внеску. Зокрема, встановлено платників вказаних податків та зборів, об'єкт та базу оподаткування, ставки платежів, пільги, що можуть бути використані при їх нарахуванні цих платежів.

Розглянуто систему рахунків обліку для відображення господарських операцій, пов'язаних з нарахуванням доходів персоналу. Узагальнено кореспонденцію зазначених рахунків. Здійснено характеристику, порядок формування показників, терміни та порядок подання податкової звітності в частині доходів персоналу.

Ключові слова: доходи персоналу, оплата праці, бухгалтерський облік, рахунки обліку, первинні документи, звітність, аналіз, аудит.

ABSTRACT

Maistrenko T. M. Organization of accounting system for the formation of information resources for management of staff income and taxation at enterprises by type of economic activity. – Manuscript.

Qualification work for the master's degree in specialty 071 – accounting and taxation. – Zhytomyr National Agro-Ecological University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr, 2020.

The qualification work is devoted to the issues of accounting, auditing, control, analysis, reporting and taxation of income of the personnel of the enterprise.

The object of research is the system of accounting, audit, analysis, taxation in terms of reflecting the income of the personnel of the enterprise.

The subject of the study is a set of theoretical, methodological, organizational and practical issues of accounting accounting, analysis, taxation of income of the personnel of the enterprise.

The qualification work describes the formation of staff income at enterprises in Ukraine, including its main component – wages, status and trends of debt on employee benefits. The essence of the personnel income is considered, their structure is determined, the essential characteristics of the component income of the staff are determined. Particular attention is paid to remuneration, which occupies the largest share in the total amount of income of personnel of economic entities of Ukraine. In particular, its types, forms and systems, mechanisms of organization of remuneration at the enterprise and the procedure for its calculation are determined.

The methodology of accounting of staff income is explained. In particular, the system of primary documents for recording business transactions on accrual and payment of income is outlined. The features of accounting in terms of staff income are described. The system of accounts is presented for displaying accrual and payment of staff income and correspondence of accounts for various business transactions.

The methodology of analytical researches in the sphere of the personnel income is considered, the analysis of the enterprise income is made. The system of audit of

operations related to the calculation of income to the employees of the enterprise is characterized, in particular the tasks, directions and methods of audit are set.

The system of taxation of personnel income is considered. The focus is on accrual and payment of personal income tax, military dues and a single social contribution. In particular, taxpayers and fees, the object and base of taxation, payment rates, and privileges that can be used to calculate these payments are established.

An accounting system has been considered to reflect the business operations associated with the accrual of staff income. The correspondence of these accounts is generalized. The characteristics, the order of formation of indicators, the terms and the order of submission of the tax reporting in the part of the personnel income are carried out.

Keywords: staff income, remuneration, accounting, accounting, primary documents, reporting, analysis, audit.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
Розділ 1. Теоретичні основи організації бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту і звітності доходів персоналу та оподаткування підприємств.....	10
1.1. Доходи персоналу як економічна категорія та об'єкт управління	10
1.2. Роль і функції бухгалтерського обліку, аудиту, звітності, аналізу і оподаткування в системі управління підприємством	25
1.3. Оцінка доходів персоналу суб'єктів господарювання в Україні.....	31
Висновки до розділу 1	38
Розділ 2. Організація та методика обліку, аудиту, аналізу доходів персоналу та відображення їх у звітності	39
2.1. Документування господарських операцій в сфері формування доходів персоналу	39
2.2. Організація та методика облікового процесу і відображення доходів персоналу у звітності	43
2.3. Аналіз і аудит доходів персоналу підприємства	48
Висновки до розділу 2	54
Розділ 3. Формування податкової політики підприємства щодо оподаткування доходів персоналу підприємства	55
3.1. Теоретичні основи оподаткування доходів фізичних осіб на підприємстві	55
3.2. Облікове забезпечення формування податкових платежів та зборів у сфері доходів персоналу.....	63
3.3. Формування показників податкової звітності у сфері оподаткування доходів персоналу та порядок сплати податків.....	65
Висновки до розділу 3	70
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	82

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах найбільш цінним активом є кваліфікований персонал, який зацікавлений у результатах діяльності підприємства та використовує свій потенціал задля підвищення ефективності праці. Створена підприємством додана вартість прямо пов'язана із розміром заробітної плати, інших видів матеріального та нематеріального заохочення, тобто доходами персоналу.

Сьогодні забезпечення якісної кадрової політики, використання новітніх методів організації виплат працівникам є одним з першочергових завдань стратегічного розвитку будь-якого суб'єкта господарювання та економіки країни в цілому. Наразі головне місце у вирішенні цього завдання приділяється удосконаленню системи обліку виплат персоналу, як інформаційної бази повноцінного відтворення трудових ресурсів, збільшення національного багатства країни та одночасно зменшення відтоку інтелектуального капіталу.

Загальні аспекти організації та методики обліку доходів персоналу висвітлені у працях таких вітчизняних вчених як О. Брадул, С. Голов, Р. Грачова, Т. Давидюк, І. Жиглей, Т. Мельник, К. Романчук, І. Саух, Н. Ткаченко, О. Шоляк, Н. Шульга, І. Щирба та інші.

Однак, в зв'язку з постійними змінами нормативної бази, особливо в частині оподаткування доходів персоналу, дослідження за цією темою є актуальними та на часі.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку доходів персоналу підприємства, що сприятиме прийняттю ефективних управлінських рішень.

Завданнями кваліфікаційної роботи є:

- узагальнити теоретичні положення та уточнити економічну сутність поняття «доходи персоналу» та ідентифікувати їх як об'єкт бухгалтерського обліку;
- дослідити нормативно-правове регулювання та виявити проблеми, які

виникають з обліку доходів персоналу підприємств;

- проаналізувати наявні підходи до класифікації доходів персоналу підприємства;
- вивчити і оцінити значення обліково-аналітичної, контрольної та податкової інформації в системі управління доходами персоналу підприємства;
- здійснити аналіз формування доходів персоналу підприємств України та стан їх виплат;
- розглянути питання організації документування доходів персоналу в інформаційній системі бухгалтерського обліку;
- окреслити методику відображення в бухгалтерському обліку доходів персоналу за їх видами;
- систематизувати інформаційні ресурси звітності в частині формування доходів персоналу;
- вивчити питання щодо методики аудиту та аналізу доходів персоналу підприємства;
- розглянути підходи до побудови облікової політики ломбарду;
- охарактеризувати систему оподаткування доходів персоналу підприємства.

Об'єктом дослідження є система бухгалтерського обліку, аудиту, аналізу, оподаткування у частині відображення доходів персоналу підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних, організаційних та практичних питань бухгалтерського обліку, аудиту, аналізу, оподаткування доходів персоналу підприємства.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є загальнонаукові і спеціальні методи пізнання процесів і явищ. Для обґрунтування теоретичних основ обліку, аналізу, аудиту, контролю, оподаткування доходів персоналу підприємства застосовано методи теоретичного узагальнення, індукції та дедукції, аналізу і синтезу. Вивчення сучасного стану об'єкту дослідження, його структури та властивостей здійснювалося за допомогою використання методів статистичного

спостереження, групування даних, аналізу і синтезу, індукції і дедукції.

Основні джерела інформації. Інформаційною базою для дослідження є наукові джерела (наукові статті у вітчизняних та зарубіжних виданнях із проблем обліку, аналізу, аудиту, контролю, оподаткування доходів персоналу підприємства); офіційні документи (національні та міжнародні нормативно-правові акти); розпорядча та звітна документація підприємства; довідкові і інформаційні видання, оприлюднені фактологічні матеріали, статистична інформація, дані міністерств і відомств.

Практичне значення дослідження. Теоретичні положення та висновки, подані у кваліфікаційній роботі, які розкривають підходи до побудови обліку, контролю, аналізу, аудиту, оподаткування доходів персоналу підприємства мають вагомим практичне значення у діяльності підприємств, що підтверджується довідкою про впровадження результатів.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі проведено теоретичне узагальнення та здійснено прикладні дослідження щодо обліку, аудиту, аналізу, оподаткування доходів персоналу підприємства. Отримані в процесі дослідження результати дають змогу зробити такі висновки.

1. Доходи персоналу суб'єктів господарювання представляють собою сукупність грошових потоків, які формуються на підприємстві та використовуються для підтримки економічного, морального, фізичного та інтелектуального розвитку персоналу. Доходи персоналу характеризуються показниками рівня, складу та динаміки, співвідношення з витратами, диференціації за різними групами і категоріями працівників.

2. Склад та рівень доходів персоналу впливає на: результативність діяльності працівників та, як наслідок, економічний розвиток підприємства, територіальної громади і держави; взаємовідносини між людьми у виробничих колективах, територіальних громадах і країні в цілому; якість життя працівників, що визначається ступенем їх задоволення матеріальними, інтелектуальними і духовними потребами.

3. В роботі проведено дослідження сутності доходів персоналу. Встановлено, що це поняття часто ототожнюють із заробітною платою. Однак, ці категорії різні за змістом, оскільки оплата праці є лише однією із складових доходів працівників.

4. Для розкриття сутності доходів персоналу та ідентифікації їх як об'єкта бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування в роботі здійснено їх класифікацію. Запропоновано додатково виділити такі класифікаційні ознаки та, відповідно, види доходів: вид економічної діяльності підприємства; форма власності підприємства; ступінь податкового навантаження (оподатковуваний, неоподатковуваний, пільговий), належність працівника до підприємства (власник, найманий працівник, сумісник), методика розрахунку (фактичний, нормативний, плановий).

5. Механізм функціонування системи обліку, аналізу і аудиту полягає у

зборі інформації, її узагальненні, та передачі користувачам у різних формах звітності. Таким чином, обліково-аналітичну систему можна трактувати як організаційно-методичну функцію, яка покликана виконувати свої ділові завдання і яка поєднує у собі підсистеми: облікову, аналітичну та контрольну.

6. Здійснені в роботі аналітичні дослідження доходів отриманих населенням України дозволили зробити такі висновки. Доходи населення України протягом 2016 – 2018 рр. збільшилися на 58,4 %. Вони формуються переважно із заробітної плати - 47,1 % у 2018 р. та соціальної допомоги –32,5 % у 2018 р.

В 2018 р. проти 2017 р. відбулося зростання витрат підприємств на оплату праці їх персоналу майже на 30 %. Такий рівень зростання спостерігається майже за всіма видами економічної діяльності. Найбільше зросли витрати на оплату праці в галузі охорони здоров'я.

Найбільша питома вага фонду оплати праці є в промисловості – 28,0 %, освіті – 13,6 %, торгівлі – 10,6 %. Суттєвих структурних зрушень у структурі фонду оплати праці за видами економічної діяльності 2017-2019 рр. не спостерігалось. Загальна сума фонду оплати праці зросла на 42,9 %.

Середня заробітна плата в 2019 р. на 1 працюючого склала 10497 грн. та зросла в порівнянні з 2018 р. на 1632 грн. або 18,4 %. Найвищий рівень середньомісячної зарплати в авіаційному транспорті – 27300 грн.; фінансовій та страховій діяльності – 19132 грн.; державному управлінні – 14785 грн. На жаль, досить низький рівень заробітної плати в охороні здоров'я – 7087 грн.

7. Документування господарських операцій в сфері формування доходів персоналу варто розпочинати з питання формування внутрішніх локальних нормативних актів в сфері взаємовідносин працівник – суб'єкт господарювання. До таких документів належать: штатний розпис підприємства; правила внутрішнього трудового розпорядку; положення про оплату праці і преміювання; положення про структурний підрозділ; посадові інструкції службовців та робочі інструкції працівників; положення про охорону праці; положення про атестацію працівників; колективний договір.

8. Документальне оформлення операцій щодо розрахунків за доходами персоналу супроводжується великою кількістю документів. Наразі, затверджені

і діють типові форми первинних документів для підтвердження витрат з оплати праці плати. Однак підприємства можуть складати і документи за власною формою за умови наявності в них всіх обов'язкових реквізитів.

9. Для організації обліку доходів персоналу використовується система рахунків бухгалтерського обліку. Основним рахунком, на якому формується сума нарахованої оплати праці є рахунок 66 "Розрахунки за виплатами працівникам». У випадку, якщо підприємство веде облік з використанням рахунків класу 8 «Витрати за елементами», при формуванні розрахунків з виробничих персоналом по оплаті праці використовується рахунок 81 "Витрати на оплату праці".

10. Важливим етапом, що передуює прийняттю управлінських рішень щодо здійснення виплат працівникам підприємства та, відповідно, формування доходів персоналу, є аудит облікової інформації та аналітичні дослідження її показників. Лише підтверджена аудиторським висновком інформація, акумульована в системі обліку, може бути достовірним джерелом даних. Проведений на її основі аналіз дозволить робити якісні висновки та приймати обґрунтовані рішення.

11. Основними податками та платежами, які пов'язані з доходами персоналу підприємства є податок з доходів фізичних осіб, військовий збір, ЄСВ. В зв'язку з цим, за такими ключовими платежами визначені елементи оподаткування: платники податків, об'єкт оподаткування, база оподаткування, податкові ставки, податкові пільги. Для нарахування податків з доходів фізичних осіб в системі бухгалтерського обліку необхідно чітко притримуватися положень податкового законодавства, яке сьогодні є змінним.

12. Ключовими формами податкової звітності, пов'язаної з нарахуванням доходів персоналу є: 1ДФ «Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку» та звітність з ЄСВ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арап Г. В. Шляхи вдосконалення контролю оплати праці. *Вісник Дніпропетровського університету: Сер. Економіка*. 2010. Вип. 4 (2). С. 149–155.
2. Барановська І. Т. Заробітна плата, як основний фактор підвищення зайнятості населення в сільському господарстві. *Вісник ЖДТУ. №2(36)*. 2011. С. 158–162.
3. Бондар М. І. Фінансовий облік : підручник. Київ : КНЕУ, 2012. 553 с.
4. Бурденко І. М. Виплати працівникам: облік, аудит і автоматизація : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2009. 283 с.
5. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами. Практичний посібник. Київ : Лібра, 2004. 880 с.
6. Господарський кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
7. Долюк А. В. Витрати на оплату праці як економічне поняття та об'єкт бухгалтерського обліку. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. Економічні науки*. 2013. № 1. С. 59–64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2013_1_14
8. Домбровський В. А. Організація і методика обліку та аналізу праці та її оплати на базі сучасних інформаційних технологій: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2007. 20 с.
9. Дробішева О. О. Економічна сутність, форми та системи оплати праці. *Україна: аспекти праці*. 2010. № 5. С. 23–28.
10. Закаблук Г. О. Удосконалення форм і систем оплати праці за мотиваційним та стимулюючими механізмами. *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. 2013. № 2 (71). С. 109–114.

11. Івашина О. Ю. Державне регулювання індивідуальної оплати праці в Україні. URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10ioyopu.pdf>.

12. Ільєнко Н. О. Динаміка номінальної та реальної мінімальної погодинної заробітної плати. *Вісник ЖДТУ*. 2007. №1(31). С. 109–114.

13. Іляш О. І. Соціально-економічні засади оплати праці в Україні та за її межами. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltsu/17_4/165_Piasz_17_4.pdf

14. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Державного комітету статистики України від 13 січня 2004 р. № 5 URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2000 р. №291: URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>

16. Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження №1-ПВ "Звіт з праці", затверджена наказом Державного комітету статистики України від 26.10.2009 р. № 404. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

17. Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-РС "Звіт про витрати на утримання робочої сили", затверджена Наказом Державного комітету статистики України від 07.10.2010 № 414 URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

18. Каткова Н. В. Особливості обліку оплати праці в сучасних умовах та шляхи його вдосконалення. *Мукачівський державний університет. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. Вип. 8. С. 762–767

19. Каткова Н. В., Маслова К. В. Особливості обліку оплати праці в сучасних умовах та шляхи його вдосконалення. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/8_ukr/126.pdf

20. Кобильник Т. О. Особливості організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві. *Журнал Науковий огляд*. 2016. № 11 (32). С. 1–5

21. Кодекс законів про працю України : закон від 10.12.1971 № 322-VIII, URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Законодавство України.

22. Костишина Т. А. Сучасні проблеми обліку оплати праці в контексті конкурентоспроможності національної економіки URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2011_2_1/065-069.pdf

23. Кравченко М. А. Сутність оплати праці як економічної категорії. *Бізнес навігатор*. 2010. № 1. С. 3–4.

24. Крамаровский Л. М. Ревизия и контроль : учебник. Москва : Финансы и статистика, 2008. 300 с.

25. Кроленко А. В. Зміст та напрямки вдосконалення контролю оплати праці у перехідній економіці України. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Економічна серія*. 2003. №580. С. 49–51.

26. Куліков Г. Шляхи регулювання оплати праці в Україні. *Праця і зарплата*. 2008. № 29, 6 серп. С. 4–6.

27. Лепьохіна І. О. Теоретичні аспекти формування заробітної плати та її функції. *Вісник ЖДТУ*. 2011. № 2 (56). С. 76–78

28. Левицька С. О. Обліковий інформаційний ресурс: теоретичний аспект. URL: eztuir.ztu.edu.ua/5451/1/65.pdf

29. Лиходедова О. В. Витрати на персонал та їх оптимізація в умовах ринку. *Торівля і ринок. Збірник наукових праць*. 2010. Вип. 30, Т.1 С. 236–242.

30. Лишиленко О. Бухгалтерський облік розрахунків за виплатами працівникам. *Бухгалтерський облік та аудит*. 2004. №12.

31. Макаренко А. П. Аудит операцій і розрахунків з оплати праці та обліку її витрат на підприємстві. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2011. № 1 (13). С. 112–118.

32. Медведєв В. С. Організування оплати праці на виробництвах із значною кількістю неоднорідних операцій. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mimi/2011_3_1/3_7.pdf

33. Мельник Т. Г. Облік, аналіз та аудит праці і її оплати: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.04.06. Т.Г. Мельник; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2006. – 20 с.
34. Мельянюкова Л. В. Облік і контроль оплати праці в сільськогосподарських підприємствах: автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.09 / Л.В. Мельянюкова; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ, 2010. – 22 с.
35. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства затверджених наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF13052.html
36. Михайленко Ю. О. Організація обліку і контролю розрахунків за заробітною платою. *Молодий вчений*. 2017. № 2 (42). С. 287–294
37. Михайлова Ю. Г. Аналіз динаміки середньої заробітної плати в Україні. *Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць*. 2017. Випуск 3. Частина I. С. 106 – 113.
38. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 “Виплати працівникам” URL: www.minfin.gov.ua/document/92431/МСБО_19.pdf
39. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 8 “Облікові політики, зміни в облікових політиках та помилки”. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU12023.html
40. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" Наказ Мінфіну від 07.02.2013 р. №73: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336>
41. Овсюк Н. В. Облікова політика підприємства в частині оплати праці. *Вісник ЖДТУ*. 2012. № 4 (62). С. 162–165
42. Островерха Р. Е. Організація обліку: навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2012. 568 с.
43. Пиц В. І. Реалії розвитку ринкових відносин у сфері оплати праці в Україні. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvntu/17_5/171_Ruc_17_5.pdf

44. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства Фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

45. Податкова соціальна пільга у 2017 році. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/6010-qqq-17-m1-06-01-2017-podatкова-sotsalna-plga-u-2017-rots>

46. Податковий Кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755->

47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України №318 від 31.12.1999р. URL: www.zakon.nau.ua

48. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 "Виплати працівникам", затверджений наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 № 601 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

49. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" Мінфін України; Наказ, Положення від 31.01.2000 № 20 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>

50. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: затв. наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. URL: [//zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14).

51. Порядок обчислення середньої заробітної плати, затверджений постановою Кабінету Міністрів України №100 від 08.02.95 р., зі змінами та доповненнями URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF>

52. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 року № 1266 «Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF>

53. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України Закон України №996-XIV від 16.07.99 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.

54. Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96 – URL: [http:// zakon3.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0 %B2%D1%80](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80).
55. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України : Закон України від 06.12.2016 № 1774-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1774-19>.
56. Про Державний бюджет України на 2018 рік Документ 2246-19, чинний, поточна редакція — Прийняття від 07.12.2017: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>
57. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності : Закон України URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
58. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
59. Про затвердження Порядку проведення індексації грошових доходів населення Постанова КМУ від 17.07.2003р. №1078. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
60. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування Закон України від 26.06.1997 р. № 400/97-ВР із змінами та доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
61. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» : Закон України №2464-17 від 01 квіт. 2011р., URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=246417>.
62. Про колективні договори та угоди : Закон України від 01.07.1993 р. № 3356. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>.
63. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0>.
64. Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999 р. № 966. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-14>.
65. Реун Г. П. Державне регулювання оплати праці: виклики та перспективи для України. *Соціальна економіка*. 2017. Вип. 53 (1). С. 120–127

66. Саух І. В. Методика перевірки операцій з оплати праці та пов'язаних з нею розрахунків. *Вісник ЖДТУ*. 2012. № 2 (20). С. 428–433.
67. Саух І. В. Витрати на оплату праці: економічна сутність. *Вісник ЖДТУ № 4 (54). Економічні науки*. 2013. № 5. С. 288–291
68. Семенов А. Г., Складанна К. І. Аналіз показників використання фонду оплати праці на підприємстві. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2015/4_2015/15.pdf
69. Середня заробітна плата. URL: <https://index.minfin.com.ua/labour/salary/average/>
70. Синяєва Л. В. Регулювання витрат на оплату праці та використання резервів її зростання на рівні підприємства URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...
71. Сіренко Н. М. Удосконалення організації розрахунків з оплати праці в сільськогосподарських підприємствах. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2017. Випуск 15. С. 352–355
72. Смачило І. І. Принципи формування та структура механізму управління сталим розвитком підприємства. *Економіка розвитку*. 2013. № 3. С. 79–82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/egro_2013_3_22
73. Сорокіна Л. В. Діагностика й регулювання стрибків економічного розвитку підприємств. *Економіка та управління підприємствами*. 2007. №2. С. 93–100
74. Сукач О. О. Ефективність витрат на оплату праці як фактор конкурентоспроможності підприємства. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/.pdf>
75. Сьомченко В. В., Засипко К. О. Заробітна плата як соціально-економічна категорія. *Вісник Запорізького національного університету*. 2016. № 1 (29). С. 121–127.
76. Шульга Н. В. Облік і аудит розрахунків з оплати праці та аналіз ефективності використання трудових ресурсів: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09. Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана". 2008. 20 с.

77. Яркіна Н. М. Принципи формування комплексного механізму управління підприємством. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. Вип. 1. С. 290–296.

78. Ясько К.В., Арехова М.М. Облік і контроль розрахунків з оплати праці на підприємстві. *Молодий вчений*. 2017. № 11 (51). С. 1358–1361.

79. Боднарук О.В. Визначення методологічних основ сутності заробітної плати в провідних концепціях економічної науки. Социально-экономические аспекты промышленной политики. Социально-трудовые отношения в современных экономических условиях: сб. науч. тр. / НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти; Редкол.: Амоша А.И. и др. Донецк, 2003. Т. 1. С. 207–215.

80. Безверхий К. Виплати працівникам підприємства за МСФЗ в контексті соціальної складової фінансової звітності. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 7. С. 34–41.